

Αναρχικοί που έγιναν μπολσεβίκοι - Ο άλλος Νέστωρ

Nestor Alexandrevitch Kalandarishvili ή Παππούς (1876-1922)

Μια από τις περίεργες περιστάσεις της ιστορίας είναι ότι κατά τη διάρκεια της Ρωσικής Επανάστασης και του Εμφυλίου Πολέμου υπήρχαν δύο λαμπροί αναρχικοί ηγέτες των αναρχικών ανταρτών με το όνομα Νέστωρ. Ενώ ο Μαχνό πολέμησε στην Ουκρανία, ο άλλος πολέμησε στο άλλο άκρο της Σοβιετικής Ένωσης. Ενώ ο Μαχνό απέκτησε το όνομα του Μπάτκο, ο άλλος απέκτησε το όνομα Παππούς. Και οι δύο είχαν ιδιωτικές συναντήσεις με τον Λένιν. Και οι δύο Νέστορες πολέμησαν κάτω από μαύρα πανό, και τα δύο έφεραν το πανομοιότυπο σύνθημα «Αναρχία είναι η μητέρα της τάξης». Και οι δύο αντάρτικες ομάδες των δύο Νέστωρ χρησιμοποίησαν παρόμοιες τακτικές, υποχωρούσαν όπου ήταν απαραίτητο, διασκορπίζονταν και στη συνέχεια αναδιοργανώνονταν και επιτίθονταν από το πίσω μέρος. Ενώ ο Μαχνό θάφτηκε στο Παρίσι κοντά στο μνημείο των μαρτύρων της Κομμούνας των Παρισίων, ο άλλος Νέστωρ θάφτηκε στους πρόποδες ενός βουνού που πήρε το όνομά του.

Εδώ οι ομοιότητες τελειώνουν. Ενώ ο Μαχνό δεν παρασύρθηκε από την ήρεμη ρητορική του Λένιν και διατήρησε τις αναρχικές του θέσεις, ο άλλος Νέστορας δεν μπόρεσε να αντισταθεί. Ενώ ο Μαχνό ήταν κοντός και ξυρισμένος, ο άλλος Νέστωρ ήταν ψηλός με μια μεγάλη γενειάδα.

Ο Nestor Kalandarishvili γεννήθηκε στο χωριό Shemokmedi της κομητείας Ozurgetskogo της επαρχίας Kutaisi της Γεωργίας, σε οικογένεια φτωχών ευγενών στις 26 Ιουνίου 1876. Η οικογένεια είχε έναν ακόμα γιο και τρεις κόρες. Στην ηλικία των οκτώ ετών ο Νέστωρ πήγε στο σχολείο του χωριού. Με την επιμονή του δασκάλου του, που είδε ένα αγόρι εξαιρετικής ικανότητας και έλξης στην μάθηση, ο Νέστωρ στάλθηκε να σπουδάσει στο Γυμνάσιο Kutaisi, χάρη στην οικονομική βοήθεια πλουσιότερων συγγενών. Μετά το Γυμνάσιο εισήλθε σε ανώτερη σχολή της Τιφλίδας, από όπου το 1895 κλήθηκε για δύο χρόνια στρατιωτικής θητείας στο Πεζικό. Όταν τελείωσε τη θητεία του, ο Νέστωρ συνέχισε τις σπουδές του και το 1900 βρέθηκε υπό την επιρροή των Κοινωνικών Επαναστατών (Εσέρων) που είχαν σπουδάζαν στην ίδια σχολή.

Το 1903 αποβλήθηκε από τη σχολή για επαναστατική δραστηριότητα, η οποία περιελάμβανε πρόκληση αναταραχής μεταξύ στρατιωτών. Την ίδια χρονιά, ο Νέστωρ ολοκλήρωσε την παράνομη στρατιωτική εκπαίδευση σε ομάδα μάχης των Εσέρων. Αφού έφυγε από την Τιφλίδα, πήγε στο Batumi, όπου δίδαξε για κάποιο διάστημα και στη συνέχεια εργάστηκε σε εργοστάσιο που ανήκε στους Ρότσιλντ. Το 1904 απογοητεύτηκε από τους Εσέρους και εντάχθηκε στους Γεωργιανούς Σοσιαλιστές-Φεντεραλιστές, μια εθνικιστική σοσιαλιστική οργάνωση. Ως μέλος της ομάδας κρούσης,

συμμετείχε στην εξέγερση στο Batumi το Νοέμβριο του 1905, και μετά την ήττα κρυφτηκε στο Kutaisi. Εδώ εργάστηκε ως ηθοποιός στο τοπικό θέατρο. Εδώ ο Νέστωρ έχει αρχίσει να αναπτύσσει αναρχοκομμουνιστικές θέσεις και ήταν ένας από τους τριάντα Γεωργιανούς που ίδρυσαν Αναρχική Ομοσπονδία. Στα απομνημονεύματά του γράφει ότι ξεκίνησε την υπόγεια επαναστατική ζωή με τη "γοητεία" της, να κρύβεται, να αναρριχάται μέσα από σωληνώσεις και να πηδά πάνω από φράχτες!

Στη συνέχεια ασχολήθηκε και συμμετείχε σε επιθέσεις ανταρτών κατά χωροφυλάκων, γαιοκτημόνων και στρατιωτικών αποσπασμάτων που αποστέλλονταν σε ολόκληρη τη Ρωσία μετά τις αρχικές εξεγέρσεις του 1905, ενώ έλαβε μέρος και σε απαλλοτριώσεις. Συλλαμβανόταν επανειλημμένα σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Γεωργίας, Batumi, Kutaisi, Sukhumi και Tbilisi (Τιφλίδα), αλλά απελευθερωνόταν πάντα λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων. Στα τέλη του 1907, μετά την αιματηρή συντριβή της αγροτικής εξέγερσης Gulgule (Guriyskom) συνελήφθη και εξορίστηκε στην ανατολική Σιβηρία αφήνοντας πίσω τη σύζυγο και τις δύο κόρες του.

Στην ανατολική Σιβηρία δημιούργησε επαφές με εξόριστους αναρχικούς της Γεωργίας και της Οσετίας που δούλευαν στα ορυχεία γύρω από το χωριό Cheremhono. Εργάστηκε ως φωτογράφος και ηθοποιός. Συνελήφθη τρεις φορές την περίοδο αυτή, συμπεριλαμβανομένης της υποψίας εμπλοκής σε απόπειρα δολοφονίας του γενικού κυβερνήτη Sinehnikov. Κάθε φορά, όμως, απελευθερωνόταν λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων.

Συμμετείχε στην Επανάσταση του Φλεβάρη. Ο ίδιος και εξήντα άλλοι αναρχικοί σχημάτισαν μια ομάδα και συμμετείχαν στη συντριβή της εξέγερσης Junker κατά της επανάστασης στη Σιβηρία στις 17 Δεκέμβρη. Τον επόμενο Απρίλη, το πρώτο τμήμα ιππικού του Ιρκούτσκ (αναρχοκομμουνιστές), υπό την διοίκησή του, έφτασε στο μέτωπο για να πολεμήσει εναντίον των Λευκών δυνάμεων του Ataman Semenov. Ο Kalandarishvili συμμετείχε έτσι στην ανάπτυξη μιας ισχυρής αναρχικής δύναμης μάχης, η οποία ενισχύθηκε από ανθρώπους που έφυγαν από τους λευκούς και δυνάμεις ξένων παρεμβάσεων. Αυτή η ομάδα αυξήθηκε σε μέγεθος ολόκληρου τμήματος. Τρία χρόνια μάχης εναντίον των Λευκών των Semenov, Kappel και Ungern Ungern πραγματοποιήθηκαν με τον Kalandarishvili να κινείται σε ολόκληρη την ανατολική Σιβηρία. Δημιούργησε μια φήμη ως ένας από τους πιο διάσημους αρχηγούς ανταρτών, με το ψευδώνυμο Παππούς λόγω της τεράστιας γενειάδας του. Από τον Φλεβάρη μέχρι τον Ιούλη του 1918 διοίκησε τα στρατεύματα του κεντρικού συμβουλίου των Αντιπροσώπων Εργατών και Στρατιωτών (Tsentrosibiri). Τον Οκτώβριο του 1918 υπέστη μια ήττα και υποχώρησε στα σύνορα με τη Μογγολία με 800 στρατιώτες και 12 πολυβόλα.

Τον Μάρτη του 1919 η ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος στο Ιρκούτσκ τον πλησίασε για να μιλήσει για συνεργασία. Αυτό αρχικά απορρίφθηκε από τον Kalandarishvili.

Η κομμουνιστική ηγεσία του υποσχέθηκε τότε χρήματα, προμήθειες, όπλα και στρατιώτες και αυτό τον έφερε σε συνεργασία. Την άνοιξη και το καλοκαίρι οι δυνάμεις του Kalandarishvili έκαναν επιθέσεις δυτικά του Ιρκούτσκ και οι δυνάμεις του Λευκού ναύαρχου Κολτσάκ τον επικήρυξαν με το ποσό των 40.000 ρουβλίων. Τον Σεπτέμβρη του 1919, μετακόμισε στα βόρεια του Ιρκούτσκ και άρχισε να σαρώνει τους Λευκούς από την περιοχή. Χιλιάδες αναρχικοί συμμετείχαν σε ομάδες ανταρτών σε ολόκληρη τη Σιβηρία, σε ομάδες όπως αυτές του Kalandarishvili, πολεμώντας τις δυνάμεις των διαφόρων Λευκών αντεπαναστατών και των Ιαπώνων προστατών τους. Στις αρχές του Γενάρη 1920 εγκαταστάθηκε στο Ιρκούτσκ η σοβιετική εξουσία, η οποία οφείλεται εν πολλοίς στις προσπάθειες του τμήματος του Kalandarishvili.

Συνέχισε να κατέχει σημαντικές στρατιωτικές θέσεις και το 1921 προσκλήθηκε από τον Λένιν να παρευρεθεί σε ιδιωτική συνάντηση μαζί του στη Μόσχα. Μετά τη συνάντηση, ο Kalandarishvili δήλωσε ότι δεν ήταν πλέον αναρχοκομμουνιστής και ότι τώρα ήταν κομμουνιστής μπολσεβίκος και προχώρησε στην ένταξή του στο Κόμμα. Ο Λένιν του έδωσε την ανώτατη διοίκηση των ενόπλων δυνάμεων στην Άπω Ανατολή και ανέλαβε το δικαίωμα να διορίζει και να απολύει διοικητές των ανταρτών. Ο ίδιος ήταν υπεύθυνος για τις κορεατικές επαναστατικές δυνάμεις και άρχισε να παρενοχλεί την ανεξαρτησία των αναρχικών αντάρτικων ομάδων με τον αφοπλισμό και τη διάλυση του συντάγματος Sakhalin, που αποτελείτο από Κορεάτες αναρχικούς, επειδή αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν τον νέο διοικητή τους που διορίστηκε από τους Μπολσεβίκους, πρώην αξιωματικό του στρατού των Λευκών του Ataman Semenov! Ο Kalandarishvili γινόταν όλο και πιο αυταρχικός. Τον Γενάρη του 1922 με δύναμη 300 στρατιωτών άρχισε τις επιχειρήσεις εναντίον μιας λευκής συμμορίας στην Yakutia. Αλλά ο ίδιος και ένας συνάδελφός του σκοτώθηκαν σε μια ενέδρα, 33 χλμ από το Yakutsk στις 6 Μάρτη. Τάφηκε στις 2 Απρίλη 1922 στο Yakutsk και στις 17 Σεπτέμβρη του ίδιου έτους τάφηκε ξανά στο Irkutsk στους πρόποδες του όρους Kommunarov.

Κυκλοφορούν διάφορες θεωρίες σχετικά με το θάνατο του Kalandarishvili, ότι πέθανε ως αποτέλεσμα της δράσης των Λευκών, ενώ άλλοι ιστορικοί εμπλέκουν τους ντόπιους Μπολσεβίκους, με ή χωρίς τη συμμετοχή κάποιων Μπολσεβίκων της Yakutia, που ανησυχούσαν για την πολιτική του αξιοπιστία ή ζηλεύοντας ότι οι θέσεις τους απειλούνταν από αυτόν. Οι Μπολσεβίκοι σε κεντρικό επίπεδο είχαν κάνει τα πάντα για να τον κερδίσουν με επαίνους, προμήθεια όπλων, χρήμα καθώς και απονομή μεταλλίων, κάτι που και αποδείχθηκε ισχυρότερο από την πολιτική ακεραιότητα του Kalandarishvili. Μετά θάνατο, όπως έγινε και με τον Zhelezhniakov και άλλους,

ενσωματώθηκε και αυτός στην εικονογραφία του Μπολσεβίκικου κράτους με συλλογικά αγροκτήματα και δρόμους να παίρνουν το όνομά του σε όλη τη Σοβιετική Ένωση.

Nick Heath

*Η φωτογραφία του Kalandarishvili είναι από εδώ: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kalandar.jpg>

Πηγές:

-Anarchist Georgia in the early twentieth century <http://ilyapol.livejournal.com/1399.html>

-Nestor Kalandarishvili <http://www.molodejka.ru/index.asp?id=4866&n=5508>

-<http://www.politjournal.ru/index.php?action=Articles&dirid=50&tek=8067&issue=217>

Το αγγλικό κείμενο δημοσιεύτηκε εδώ: <https://libcom.org/history/anarchists-who-turned-bolsheviks-1> Μετάφραση: “Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης”.